

REYKJAVİK GÖRÜŞMELERİ İLE İLGİLİ OLARAK TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN AÇIKLAMASI

SBKP Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov ile ABD Başkanı Ronald Reagan'ın Reykjavik'de yaptıkları görüşmeler, ABD tarafının isteksizliği sonucu, doğrudan bütün insanlığı ferahlandıracak bir sonuca ulaşmamışsa da, bu durum toplantının önemini azaltmamaktadır. Toplantıda Gorbaçov yoldaş, insanlığın nükleer bir savaş felaketinden korunması ve genel olarak dünya barışı ile ilgili olarak son derece önemli ve yapıcı önerilerde bulunmuştur. SBKP genel sekreterinin tamamen katıldığımız ve desteklediğimiz önerileriyle ortaya çıkan durum şudur:

– Silahlarda indirim ve silahsızlanma konusu bir bütündür; ancak stratejik savunma Girişimi (SDI), daha yaygın adıyla uzay silahlandırma girişimi ile birlikte ele alınırsa bir anlam ve değer taşır. Eğer mevcut silahlardan daha geliştirilmiş, daha marifetli ve güçlü yeni silahlar yapılıp bunlar uzay ve yeryüzündeki hedeflerin üzerine yağdırılacaksa, mevcut silahların indiriminin ve giderek tümüyle yok edilmesinin bir anlamı olmayacağı açıktır. Silahsızlanma sorunu bütün yönleriyle dengeli bir biçimde ele alınıp çözümlenirse ancak dünya ve tüm insanlık barış ve güvenliğe kavuşabilir.

– Reykjavik'de çeşitli tipte nükleer silahların indirimi konusunda varılan görüş birlikleri son derece önemlidir. Ne var ki, Genel Sekreter Gorbaçov'un belirttiği üzere, bu indirimlerin yapılacağı zaman süresinde iki taraf arasındaki silah dengesini bozacak, bunun sonucu olarak da bir tarafın güvenliğini azaltacak yeni silahlar geliştirme çabaları, denemeleri yapılmamalıdır; taraflar için eşit güvenlik korunmalıdır. Bu çok tabii ve mantıki olarak elbette uzay silahlarını kapsar öncelikle. Bu nedenle Gorbaçov'un on yıl süreyle uzay silahları konusunda laboratuvar araştırmaları dışında denemeler yapılmaması istemi isabetli, yerinde bir istemdir. Hem bir yandan tam silahsızlanmaya yönelinsin, hem de o sırada taraflardan biri yeni silahlar geliştirme denemeleri yapsın, bu, aklın, mantığın kabul edeceği bir durum değildir.

– ABD'nin stratejik savunma girişimi (SDI) bir savunma kalkanı değil, bir saldırı kılıcıdır. Sovyetler Birliği nükleer silahları ilk kullananın kendisi olmayacağını çoktan ilan etmiş ve bu sözünü defalarca tekrarlamıştır. ABD ile NATO ise böyle bir taahhüde girmemişlerdir. ABD, istediğinde kendisi saldırmayı ve bu saldırıya karşılık gönderilecek Sovyet füzelerini uzayda imha ederek üstün gelmeyi hesaplamaktadır. Bu açıdan da, silahları indirme ve silahsızlanma niyet ve girişimleriyle SDI birarada düşünülemez.

– Diğer yandan, söylenen sözlerle yapılan eylemler arasında bağlılık ve tutarlılık mutlak bir zorunluluktur. Eylemde kanıtlanmayan sözlerin hiç değeri olmayacağı açıktır. Dünya kamuoyu, genelinde insanlar ise, Gorbaçov yoldaşın haklı olarak belirttiği gibi, kuru laftan bıkmış usanmış, eylem beklemektedir.

Oysa Reagan ve diğer ABD yetkililerinin söyledikleri ile tutum ve eylemleri ara-

sındaki tutarsızlık açıktır ve bu, bilerek, kasıtlı yapılmaktadır. Cenevre ve Viyana'da silahsızlanmaya yönelik görüşmeleri yıllar boyu bir sonuca vurdurmadan sürünce-medede bırakarak dünya kamuoyunu oyalamak ve böylece vakit kazanarak perde arkasında yeni silahların geliştirilme ve çoğaltılma işi sürdürülmektedir. Reagan artık ikili doruk görüşmelerinde de aynı amaç ve taktikle hareket eder görünmektedir. Geçen yıl Cenevre görüşmelerinde bir barış meleşi rolünü oynamaya, o imajı yaratmaya çabalamıştı. Nükleer savaşı mahkûm eden, böyle bir savaşta galip gelen taraf olmayacağını belirten, taraflardan birinin silah üstünlüğü kazanmasını reddeden ortak deklarasyonu imzalamıştı; ama o günden bu yana ABD'nin silahlanma yarışını sürdürmesinde, uzayı silahlandırma girişimini geliştirmesinde hiçbir değişiklik olmadı. O kadar ki, Reagan ve ABD yönetimi, Sovyetler Birleşi'nin nükleer yeraltı denemelerine bir yıldan fazla zamandır moratoryum koymuş olmasına karşılık olarak aynı denemeleri kendisinin de durdurmasını kabul etmedi. Denemeler birbiri ardına sürmektedir.

- Ve nihayet, Genel Sekreter Gorbaçov yoldaşın ve diğeri Sovyet yetkililerinin belirttikleri gibi nükleer enerji ve kompüter çağının sorunları artık geride kalmış dönemlerin eskimiş zihniyetiyle çözülemez. Daha çok silahlanma, daha çok savunma ve korunma önlemleri alma, güvenliğı ve barışı sağlamak için artık hiç mi hiç yetmiyor. Yeni bir zihniyet, sorunlara yeni bir yaklaşım gerekiyor. Savaş-barış sorunu, ne kadar büyük ve güçlü olurlarsa olsun, yalnızca iki devletin, Sovyetler Birleşi ile Amerika Birleşik Devletleri'nin sorunu ve sorumluluğı değildir. Savaşın önlenmesi, güvenlik ve barışın sağlanması büyük küçük bütün devletlerin, hatta bütün insanların, insanlığın sorunu ve sorumluluğı durumundadır şimdi. Durum böyle olunca, sorunların çözümünü bütün ülkeleri kapsayan evrensel bir güvenlik ve barış düzeni çerçevesinde aramak ve bulmak zorunluluğı ortaya çıkmıştır. Bu ise, sistemler ve devletlerarasındaki rekabetin barışçıl alana aktarılmasını, silaha başvurmadan barış içinde yarışarak yanyana yaşanması ilkesinin kabulünü ve uygulanmasını gerektirir.

Başka çıkar yol yoktur.

Türkiye İşçi Partisi Merkez Komitesi a.
Behice Boran
Genel Başkan

Çark Başak, Sayı 41 (118), Kasım 1986